

Sygn. akt I C 1339/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Barbara Nowicka

Protokolant: starszy sekretarz sądowy E. B.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2017 r. w S. sprawy

z powództwa R. K.

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę kwoty 15.000,- zł wraz z ustawowymi odsetkami

I. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda R. K. kwotę 15.000,- zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami:

- ustawowymi od dnia 20.11.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. i ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016 r. do dnia zapłaty, obliczanymi od kwoty 13.700,00 zł (trzydzieści siedemset złotych 00/100),

- ustawowymi za opóźnienie od dnia 28.05.2016 r. do dnia zapłaty, obliczanymi od kwoty 900,- zł (dziewięćset złotych 00/100),

- ustawowymi za opóźnienie od dnia 25.08.2016 r. do dnia zapłaty, obliczanymi od kwoty 400,- zł (czteryście złotych 00/100);

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda R. K. kwotę 5.567,00 zł (słownie: pięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1339/16

UZASADNIENIE

Powód R. K. wniósł o zasądzenie od **pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz powoda kwoty 15.000,00 zł wraz z odsetkami: ustawowymi od kwoty 13.700,00 zł od dnia 20.11.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1.01.2016 r. do dnia zapłaty, ustawowymi za opóźnienie od kwoty 1.300,00 zł od dnia doręczenia pozwu pozwanej do dnia zapłaty. Wniósł nadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie zgłoszonych żądań powód argumentował, iż w dniu 24.05.2013 r. w miejscowości J. spowodował wypadek komunikacyjny, w którym nieumyślnie doprowadził do zderzenia prowadzonego przez niego pojazdu marki M. (...) o nr rej. (...) z samochodem marki M. (...) o nr rej. (...). W wyniku zdarzenia uszkodzone zostały 3 osoby podróżujące pojazdem M. (...) – kierujący J. P. (1) oraz pasażer J. P. (2), doznali obrażeń ciała, skutkujących rozstrojem ich zdrowia na okres przekraczający 7 dni, natomiast pasażerka J. P. (3) poniosła śmierć w wyniku doznania

obrażeń wielonarządowych. W następstwie ww. zdarzenia skierowano przeciwko powodowi do Sądu Rejonowego w Chrzanowie akt oskarżenia. W wyroku z dnia 12.09.2014 r. Sąd Rejonowy w Chrzanowie II Wydział Karny w sprawie sygn. akt II K 676/14 uznał powoda za winnego popełnienia zarzucanego czynu i wymierzył mu karę jednego roku sześciu miesięcy pozbawienia wolności, jednocześnie warunkowo zawieszając jej wykonanie na trzyletni okres próby. Ponadto na podstawie art. 39 ust. 5 k.k. (obecnie uchylonego) w zw. z art. 46 § 1 k.k. orzeczono wobec R. K. środek karny w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) kwoty w wysokości 15.000,00 zł. Powód wskazał, iż z obowiązku wypłaty zadośćuczynienia wywiązuje się w sposób należyty, przelewa on regularnie na konto pokrzywdzonego J. P. (2) wpłaty pieniężne na poczet zasądzonej kwoty 15.000,00 zł. Do dnia 29.04.2016 r. powód zapłacił pokrzywdzonemu łącznie 14.500,00 zł, zaś do dnia rozprawy zapłacone zostanie pozostałe 500,00 zł.

Podniósł, iż w dacie zdarzenia pojazd którym kierował objęty był obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu u pozwanego. W ocenie powoda przysługuje mu roszczenie do pozwanego jako ubezpieczyciela i może domagać się zwrotu kwoty wypłaconej przez niego na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) z tytułu orzeczonego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (tj. wypłaty zadośćuczynienia).

Pozwany odmówił wypłaty powodowi wskazując, iż zasądzona przez Sąd Rejonowy w Chrzanowie kwota 15.000,00 zł tytułem środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody, ma wyłącznie charakter penalny. W treści uzasadnienia swojego stanowiska powód powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2011 r. w sprawie III CZP 31/11 i wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 3.04.2014 r. sygn. akt I ACa 196/14.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Przyznał, iż prowadził postępowanie likwidacyjne w związku z żądaniem zwrotu nawiazki, zgłaszanego przez pełnomocnika powoda pismem z dnia 13.11.2015 r. Podtrzymał stanowisko przedstawione w piśmie z dnia 20.11.2015 r. w którym odmówił zwrotu żądanej kwoty. W treści pisma wskazał, że środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody pełni nie tylko funkcję środka karnego, ale może być także środkiem probacyjnym. Zarzucił, iż nie jest to środek cywilnoprawny i nie w każdej sytuacji orzeczenia środka karnego na podstawie art. 39 pkt. 5 k.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k. sprawcy/oskarżonemu przysługuje regres do zakładu ubezpieczeń o zwrot wypłaconego pokrzywdzonemu zadośćuczynienia. Podniósł, iż pozwany zakład ubezpieczeń nie był powiadomiony o zgłaszanych roszczeniach J. P. (2), a z sentencji wyroku nie wynika, jaką szkodę miała pokryć kwota 15.000,00 zł. Jeżeli ten warunek nie został spełniony, pozwany ubezpieczyciel nie może być pozbawiony możliwości obrony i wnoszenia zarzutów względem zgłoszonych przez pokrzywdzonego roszczeń.

W piśmie procesowym z dnia 21.07.2016 r. pełnomocnik powoda ustosunkowując się do odpowiedzi na pozew zarzucił, iż wbrew stanowisku strony pozwanej art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych, nie stanowił podstawy do udziału pozwanej w sprawie karnej II K 676/14, nadto brak było podstaw by pozwana wzięła udział w tym postępowaniu karnym /k. 84 – 87/.

Na rozprawie w dniu 3.03.2017 r. pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż nie widzi podstaw do ugodowego zakończenia sporu. Podniósł, iż środek karny nie podlega regresowi według ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych jak również mając na względzie charakter prawny środka karnego, który na podstawie okoliczności sprawy miał charakter probacyjny i był orzeczony wraz ze środkiem probacyjnym. W ocenie pozwanego ubezpieczenia są repartycypacyjne i nie można obciążać ubezpieczyciela obowiązkiem zwrotu środków karnych. Pozwany nie kwestionował, iż cała kwota 15.000,00 zł została przez powoda poszkodowanemu wypłacona, jednakże zarzucił, iż była to propozycja oskarżonego, który dobrowolnie poddał się karze. Podniósł, iż pozwany prowadził postępowania zgodne z roszczeniami J. P. (2) i dopłacił poszkodowanemu zarówno odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznany

uszczerbek na zdrowiu jak i za śmierć osoby najbliższej. Zarzucił, iż zwrot oskarżonemu należności, która sam zobowiązał się zapłacić byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Uzasadniając swoje stanowisko, powołał się uchwałę Sądu Najwyższego w sprawie III CZP 129/06, wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 19.02.2016 r. w sprawie IV Ca 51/16 oraz wyrok tut. Sądu wydany w sprawie IX C 479/16 /k. 120 - 121/.

Pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 3.03.2017 r. zakwestionował okoliczność, że przy wydawaniu decyzji nie uwzględniono 15.000,00 zł wypłaconych przez powoda.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24.05.2013 r. w miejscowości J. (woj. (...)) R. K. kierując samochodem dostawczym M. (...) o nr rej. (...) nie zachował należytej ostrożności wymaganej przy prowadzeniu pojazdu poprzez niedostosowanie prędkości panujących warunków atmosferycznych, niewłaściwą obserwację przedpoła ruchu pojazdu i niezachowanie bezpiecznej odległości od poprzedzających go pojazdów marki V. (...) o nr rej. (...) i marki S. (...) o nr rej. (...), których kierujący zatrzymali się na jezdni ze względu na prace remontowe odbywające się na tym pasie ruchu przez co chcąc uniknąć najechania na tył pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...) wykonał gwałtowny manewr hamowania, doprowadzając do utraty panowania nad prowadzonym przez siebie pojazdem i wjazdu na przeciwległy pas ruchu, doprowadzając do uderzenia prawym bokiem prowadzonego przez siebie pojazdu w lewy bok pojazdu marki V. nr rej. (...), a następnie do czołowego zderzenia z jadącym z kierunku przeciwnego samochodem osobowym M. (...) o nr rej. (...).

W wyniku ww. zdarzenia kierujący samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) J. P. (1) doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia klatki piersiowej i skręcenia kręgosłupa odcinka szyjnego, które to obrażenia spowodowały uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia na okres przekraczający dni siedem, pasażer tego pojazdu J. P. (2) doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia klatki piersiowej ze złamaniem czterech żeber, odmy śródpiersiowej i opłucnowej oraz związanych ściśle z tymi obrażeniami niewydolnością oddechową i krążeniową, które to obrażenia spowodowały u J. P. (2) uszkodzenie ciała i rozstrój na okres przekraczający dni siedem oraz pasażerka tego pojazdu J. P. (3) doznała obrażeń wielonarządowych, które stały się przyczyną jej zgonu w dniu 24.05.2013 r.

W dniu 30.07.2014 r. Prokuratura Rejonowa w Chrzanowie skierowała przeciwko R. K. do Sądu Rejonowego w Chrzanowie akt oskarżenia, zarzucając mu popełnienie przestępstwa z art. 177 § 1 i 2 k.c. Postępowanie toczyło się pod sygn. akt II K 676/14.

Na rozprawie głównej w dniu 12.09.2014 r. obrońca oskarżonego R. K. w jego imieniu złożył wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wymierzenia oskarżonemu kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 3 lata, orzeczenie w trybie art. 46 § 1 k.k. środka karnego w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) kwoty w wysokości 15.000,00 zł.

W dniu 12.09.2014 r. Sąd Rejonowy w Chrzanowie II Wydział Karny wydał wyrok w sprawie R. K. oskarżonego o to, że w dniu 24.05.2013 r. w J., woj. (...) na zjeździe z mostu jadąc w kierunku W., nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, iż kierując samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) nie zachował należytej ostrożności wymaganej przy prowadzeniu pojazdu poprzez niedostosowanie prędkości panujących warunków atmosferycznych, niewłaściwą obserwację przedpoła ruchu pojazdu i niezachowanie bezpiecznej odległości od poprzedzających go pojazdów marki V. (...) o nr rej. (...) i marki S. (...) o nr rej. (...), których kierujący zatrzymali się na jezdni ze względu na prace remontowe odbywające się na tym pasie ruchu przez co chcąc uniknąć najechania na tył pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...) wykonał gwałtowny manewr hamowania, doprowadzając do utraty panowania nad prowadzonym przez siebie pojazdem i wjazdu na przeciwległy pas ruchu, doprowadzając do uderzenia prawym bokiem prowadzonego przez siebie pojazdu w lewy bok pojazdu marki V. nr rej. (...), a następnie do czołowego zderzenia z jadącym z kierunku przeciwnego samochodem osobowym M. (...) o nr rej. (...) w wyniku czego kierujący samochodem marki M. (...) o nr rej. (...) J. P. (1) doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia klatki piersiowej i skręcenia kręgosłupa

odcinka szyjnego, które to obrażenia spowodowały uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia na okres przekraczający dni siedem w rozumieniu art. 157 § 1 k.c., pasażer tego pojazdu J. P. (2) doznał obrażeń ciała w postaci stłuczenia klatki piersiowej ze złamaniem czterech żeber, odmy śródpiersiowej i opłucnowej oraz związanych ściśle z tymi obrażeniami niewydolnością oddechową i krążeniową, które to obrażenia spowodowały u J. P. (2) uszkodzenie ciała i rozstrój zdrowia na okres przekraczający dni siedem w rozumieniu art. 157 § 1 k.k. oraz pasażerka tego pojazdu J. P. (3) doznała obrażeń wielonarządowych, które stały się przyczyną jej zgonu w dniu 24.05.2013 r. tj. o przestępstwo z art. 177 § 1 i 2 k.k.

W pkt I wyroku Sąd uznał oskarżonego R. K. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, stanowiącego występki z art. 177 § 2 k.c. i art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy art. 177 § 2 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności, w pkt. II na mocy art. 69 § 1 i § 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres wynoszący 3 (trzy) lata, **w pkt III na mocy art. 39 pkt 5 k.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego R. K. środek karny w postaci zadośćuczynienia za doznaną krzywdę poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) kwotę w wysokości 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych)**. Wyrok uprawomocnił się z dniem 20.09.2014 r.

W dniu 10.11.2014 r. (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. został doręczony odpis wyroku z dnia 12.09.2014 r.

dowód: notatka urzędowa z dnia 24.05.2014 r. /k. 1 akt II K 676/14/, protokołu przesłuchania świadka J. P. (2) /k. 65 – 67 akt II K 676/14/, karta informacyjna leczenia szpitalnego /k. 68, 70 akt II K 676/14/, protokół oględzin i sekcji zwłok zmarłej J. P. (3) /k. 87, k. 90 akt II K 676/14/, protokół przesłuchania świadka J. P. (2) /k. 97 – 98 akt II K 676/14/, karta informacyjna leczenia szpitalnego /k. 99, 101, 102, 104 akt II K 676/14/, protokół przesłuchania świadka /k. 106, 107, 109 - 110 akt II K 676/14/, opinie sądowo – lekarskie /k. 135, 137 akt II K 676/14/, postanowienie o przedstawieniu zarzutów /k. 143, 144 akt II K 676/14/, protokół przesłuchania świadka /k. 145 – 146, 220 - 221 akt II K 676/14/, opinia biegłego W. Jordan /k. 18 – 42, k. 306 – 330 akt II K 676/14/, akt oskarżenia z dnia 30.07.2014 r. /k. 358 – 364 akt II K 676/14/, protokół z rozprawy głównej z dnia 12.09.2014 r. /k. 410 akt II K 676/14/, wyrok Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 12.09.2014 r. w sprawie II K 676/14 /k. 15 – 17, k. 412 – 413 akt II K 676/14/, zwrotne potwierdzenie obioru /k. 435 akta II K 676/14/.

W dniu zdarzenia R. K. ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.. **(bezsporne), nadto:**

dowód: pismo z dnia 17.08.2016 r. /k. 94 akt/.

W piśmie z dnia 16.05.2015 r. J. P. (2) poinformował R. K. o zmianie numeru rachunku bankowego.

dowód: pismo z dnia 6.05.2015 r. /k. 49 akt/.

W dniu 20.11.2015 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. po rozpoznaniu wniosku zawierającego roszczenie o zwrot zasądzonej od R. K. jako sprawy wyrokiem karnym należności w wysokości 15.000,00 zł z tytułu naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) odmówił wypłaty należności.

dowód: pismo z dnia 20.11.2015 r. /k. 61 akt/.

R. K. w całości wykonał środek karny zgodnie z pkt. III wyroku Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 12.09.2014 r. w sprawie II K 676/14. Dokonał przelewu należności na rzecz J. P. (2) w dniu:

- 4.12.2014 r. na kwotę 5.000,00 zł,

- 23.01.2015 r. na kwotę 4.500,00 zł,

- 28.02.2015 r. na kwotę 1.000,00 zł,
- 26.03.2015 r. na kwotę 500,00 zł,
- 20.04.2015 r. na kwotę 500,00 zł,
- 16.05.2015 r. na kwotę 500,00 zł,
- 22.06.2015 r. na kwotę 500,00 zł,
- 5.08.2015 r. na kwotę 300,00 zł,
- 4.09.2015 r. na kwotę 300,00 zł,
- 1.10.2015 r. na kwotę 300,00 zł,
- 4.11.2015 r. na kwotę 300,00 zł,
- 3.12.2015 r. na kwotę 200,00 zł,
- 4.01.2016 r. na kwotę 200,00 zł,
- 3.02.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 3.03.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 4.04.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 18.04.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 4.05.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 3.06.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 4.07.2016 r. na kwotę 100,00 zł,
- 3.08.2016 r. na kwotę 200,00 zł.

(bezsporne), nadto:

dowód: potwierdzenia wpłat /k. 43 – 48, 50 – 60, 90 – 93 akt/.

W dniu 30.03.2015 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wydał decyzję w której przyznał poszkodowanemu J. P. (2) w związku ze szkodą z dnia 24.05.2013 r. kwotę 3.161,64 zł z tytułu kosztów leczenia, 5.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę, 23,52 zł z tytułu kosztów przejazdu – łącznie 8.185,16 zł. W treści uzasadnienia wypłaty zadośćuczynienia ubezpieczyciel powołał się na art. 445 § 1 k.c.

W dniu 8.05.2015 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wydał decyzję w której przyznał poszkodowanemu J. P. (2) w związku ze szkodą z dnia 24.05.2013 r. kwotę 30.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę, 10.000,00 zł z tytułu odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej – łącznie 40.000,00 zł. W treści decyzji brak jest uzasadnienia.

dowód: decyzja z dnia 30.03.2015 r. /k. 118 akt/, decyzja z dnia 8.05.2015 r. / k. 119 akt/.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie niemalże w całości.

Na gruncie zgłaszanych w toku sprawy twierdzeń i zarzutów stron trzeba było w pierwszej kolejności zauważyć, iż nie było pomiędzy nimi sporu co do faktu, że w dniu 24.05.2013 r. powód spowodował wypadek komunikacyjny w wyniku, którego szkodę poniosły dwie osoby a jedna poniosła śmierć, za co prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 12.09.2014 r. został skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz zobowiązany do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego J. P. (2) kwoty 15.000,00 zł. Pozwany nie kwestionował nadto okoliczności spełnienia przez powoda na rzecz pokrzywdzonego świadczenia w całości oraz faktu, iż powód w dniu zdarzenia był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym Zakładzie (...).

Istotą niniejszego sporu pozostawała zasada odpowiedzialności regresowej ubezpieczyciela sprawcy wypadku, który spełnił samodzielnie świadczenie odszkodowawcze – w ramach nałożonego środka karnego. – na rzecz poszkodowanego.

Strona pozwana stała na stanowisku, iż powodowi nie przysługuje regres a zasądzony środek karny był środkiem wyłącznie probacyjnym.

Przystępując do oceny poruszanych w niniejszym postępowaniu kwestii należało zważyć, iż stosownie do treści art. 822 § k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony.

Jeżeli strony nie umówiły się inaczej, umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o jakich mowa w § 1, będące następstwem przewidzianego w umowie zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia (art. 822 § 2 k.c.).

Zgodnie z art. 19 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 03.124.1152 z późn. zm.) poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczeń bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. O zgłoszonym roszczeniu zakład ubezpieczeń powiadamia niezwłocznie ubezpieczonego.

Przepis art. 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 03.124.1152 z późn. zm.) stanowi natomiast, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, przy czym zgodnie z art. 36 ust. 1 zdanie pierwsze, odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Strony w toku postępowania powoływały się na orzecznictwo Sądu Najwyższego – uchwałę z dnia 13.07.2011 r. w sprawie III CZP 31/11, uchwałę z dnia 21.12.2006 r. (...) oraz wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 19.02.2016 r. IV Ca 51/16 i wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku w sprawie IX C 479/16.

Analizując orzeczenie Sądu Okręgowego w Słupsku i Sądu Rejonowego w Słupsku, Sąd zważył, iż dotyczą one nawiązki zasądzonej na podstawie art. 46 § 2 k.k., podczas gdy w uchwale z dnia 13.07.2011 r. III CZP 31/11 Sąd Najwyższy rozróżnił możliwość dochodzenia zwrotu świadczenia zasądzonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. i art. 46 § 2 k.k.

W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy odniósł się także do uprzednio wyrażonego poglądu SN w sprawie sygn. akt III CZP 129/06, na który powołał się pozwany i wskazał, że orzekany w wyroku karnym obowiązek

naprawienia szkody stanowi środek karny, określony w art. 39 pkt. 5 i 46 § 1 k.k., może być orzeczony obok kary, ale także w jej miejsce, stanowiąc samoistną sankcję karną. Obowiązek ten może być również nałożony jako środek probacyjny w razie warunkowego umorzenia postępowania karnego (art. 67 § 3 k.k.) lub warunkowego zawieszenia wykonania kary (art. 72 § 2 k.k.).

Charakter prawny tego środka nie jest jednolicie postrzegany w doktrynie. Przeważa stanowisko, że obowiązek naprawienia szkody ma charakter penalny, a pewne elementy natury cywilnoprawnej nie zmieniają jego głównej funkcji, jaką jest ukaranie i resocjalizacja skazanego sprawcy. Według drugiego stanowiska, przewagę zyskuje funkcja kompensacyjna, gdyż celem tego środka karnego jest właśnie naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody. Zgodnie ze stanowiskiem pośrednim, środek ten pełni zarówno funkcję penalną, jak i kompensacyjną, a obie mają równorzędne znaczenie. Także w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się na różne jego funkcje. Funkcja kompensacyjna wyróżniona została w wyrokach z dnia 4 lutego 2002 r., II KKN 385/01 (nie publ.) i z dnia 11 marca 2005 r., V KK 355/04 („Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach karnych” 2005, poz. 541), a przewagę represyjnego charakteru podkreślono w wyrokach z dnia 23 lipca 2009 r., V KK 124/09 („Orzecznictwo Sądu Najwyższego w sprawach karnych” 2009, poz. 1593) i z dnia 13 maja 2005 r., IV CK 706/04 (...) 2005, nr 9, s. 12) oraz w uchwale z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 129/06 (OSNC 2007, nr 10, poz. 151).

W ocenie Sądu Najwyższego nie ma dostatecznych podstaw do uznania, że środek karny w postaci obowiązku naprawienia szkody pełni wyłącznie funkcję penalną lub resocjalizacyjną. Taka funkcja niewątpliwie ma istotne znaczenie; jeżeli środek taki został orzeczony, powinnością skazanego jest jego wykonanie, zatem nie może żądać, aby inny podmiot za niego to uczynił. Trafnie w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 maja 2005 r., IV CK 706/04, wskazano, że sprawcy wypadku komunikacyjnego, którego odpowiedzialność odszkodowawcza objęta została umową obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, nie przysługuje wobec ubezpieczyciela roszczenie o zwolnienie go przez tego ubezpieczyciela z obowiązku naprawienia szkody wobec poszkodowanego. O tym, że nałożony obowiązek naprawienia szkody powinien wykonać sam skazany świadczy też fakt, iż obowiązek ten, w razie śmierci skazanego, nie przechodzi na spadkobierców.

Nie oznacza to jednak, że funkcja penalna jest jedyna lub że wykazuje przewagę nad funkcją kompensacyjną. Nazwa tego środka karnego wskazuje, że jego istotą jest naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody. Warunkiem jego orzeczenia w wyroku karnym jest istnienie w chwili wyrokowania szkody w całości lub części, nie orzeka się go zatem, jeżeli szkoda została naprawiona przez sprawcę albo inną osobę. Nie orzeka się tego środka ani nawiązki stanowiącej substytut naprawienia szkody, jak również zadośćuczynienia, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono (art. 415 § 5 k.p.k.). Jeżeli orzeczone środki karne nie pokrywają całej szkody, pokrzywdzony może dochodzić dodatkowych roszczeń w postępowaniu cywilnym (art. 415 § 6 k.p.k.). Już zatem przepisy kodeksu karnego i kodeksu postępowania karnego wskazują, że przy orzekaniu tego środka karnego, a także nawiązki lub zadośćuczynienia chodzi nie tylko o represję wobec sprawcy lub jego resocjalizację, ale także, a nawet przede wszystkim, o naprawienie wyrządzonej pokrzywdzonemu szkody. Trzeba dodać, że jeżeli po wydaniu wyroku karnego szkoda zostanie naprawiona przez inną osobę, skazany może się uchylić od wykonania nałożonego nim obowiązku naprawienia szkody, wnosząc o pozbawienie tytułu wykonawczego w tej części wykonalności. Zasadnicze znaczenie ma zatem fakt, czy szkoda została naprawiona. Wskazano, że środek karny powinien wykonać skazany, który nie może żądać, aby uczyniła to inna osoba. Pokrzywdzony nie jest jednak pozbawiony możliwości wystąpienia z roszczeniem o naprawienie szkody bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi (art. 19 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych, Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm. - dalej: „u.b.o.”) i nie można wykluczyć sytuacji, w której ubezpieczyciel spełni świadczenie zanim środek karny zostanie wykonany.

Brak przewagi funkcji penalnej środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody nad funkcją kompensacyjną nie pozwala podzielić uchwały z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 129/06, w której Sąd Najwyższy uznał, że sprawca wypadku komunikacyjnego, obciążony obowiązkiem zapłaty nawiązki na podstawie art. 46 § 2 i art. 48 k.k., nie może domagać się od ubezpieczyciela - na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy

pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów - zwrotu tej nawiązki zapłaconej pokrzywdzonemu. Uchwała ta co prawda odnosi się do nawiązki, jednak z jej uzasadnienia wynika, że dotyczy także innych środków karnych, w tym obowiązku naprawienia szkody. Sąd Najwyższy, poza argumentami dotyczącymi przewagi funkcji penalnej środków karnych, wskazał, że konstrukcja prawna umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i stan prawny w zakresie takiego ubezpieczenia pozwala na stwierdzenie, iż odpowiedzialność gwarancyjna ubezpieczyciela odnosi się jedynie do cywilnej odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy szkody, a nie do jego ewentualnej odpowiedzialności karnej, środek karny zaś może być orzeczony w rozmiarze większym niż szkoda. Poza tym, w procesie karnym ubezpieczyciel nie może brać udziału, co również wyłącza możliwość regresu. Argumenty te jednak nie są wystarczające do wyłączenia możliwości regresu spełnionego w wykonaniu obowiązku naprawienia szkody świadczenia.

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów jest obowiązkowe (art. 23 ust. 1 u.b.o.). Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela, wynikający z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, określa art. 822 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do zapłacenia określonego w umowie ubezpieczenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. W odniesieniu do ubezpieczenia komunikacyjnego zakres ten konkretyzuje art. 34 ust. 1 u.b.o., zgodnie z którym z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Z żadnego z tych przepisów nie wynika wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela, gdy obowiązek naprawienia szkody orzeczony został jako środek karny.

W art. 43 u.b.o. wymieniono również przypadki, w których ubezpieczyciel może domagać się od ubezpieczonego zwrotu spełnionego świadczenia. Nie ma wśród nich przypadku, w którym ubezpieczyciel spełnił świadczenie, pomimo orzeczonego wobec sprawcy wypadku komunikacyjnego obowiązku naprawienia szkody. Wszystko to wskazuje, że wykonanie przez sprawcę wypadku komunikacyjnego orzeczonego wobec niego środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody nie pozbawia go możliwości wystąpienia przeciwko ubezpieczycielowi z roszczeniem regresowym na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, nie ma bowiem znaczenia, czy sprawca spełnił świadczenie wobec poszkodowanego dobrowolnie, czy zobowiązany do tego wyrokiem karnym; skoro naprawił szkodę, może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia. Okoliczność, że środek karny może być orzeczony w rozmiarze większym niż szkoda lub może dotyczyć roszczenia przedawnionego, nie przemawia przeciwko tej tezie, ubezpieczyciel bowiem odpowiada w granicach odpowiedzialności cywilnej sprawcy (art. 13 ust. 2 u.b.o.), zatem w razie wystąpienia przez sprawcę z roszczeniem regresowym może podnosić stosowne zarzuty.

Uznanie, iż orzeczenie w postępowaniu karnym środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody wyłącza możliwość regresu ze strony sprawcy wypadku w stosunku do ubezpieczyciela oznaczałoby, że wyłącznie poszkodowany decyduje, czy odszkodowanie ma zapłacić ubezpieczony sprawca, czy też ubezpieczyciel. Sens i cel obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej sprawcy polega właśnie na tym, aby w ostatecznym rozrachunku koszt naprawienia szkody - w granicach określonych w ustawie i umowie - pokrył ubezpieczyciel w zamian za składkę zapłaconą przez ubezpieczonego sprawcę. **Należy zatem uznać, że naprawienie szkody w wykonaniu obowiązku orzeczonego jako środek karny w postępowaniu karnym nie pozbawia sprawcy szkody możliwości wystąpienia do ubezpieczyciela z roszczeniem regresowym.**

Podzielając w zupełności przytoczone stanowisko Sądu Najwyższego należało zatem dojść do wniosku, iż powództwo sprawcy szkody o regres wypłaconego zadośćuczynienia, wypłaconego przez niego w realizacji nałożonego środka karnego obejmującego obowiązek naprawienia szkody, co do zasady było usprawiedliwione.

Sąd zważył następnie, że bezpośrednio przed zamknięciem rozprawy strona pozwana wskazywała, iż wypłacała inne zadośćuczynienie i odszkodowanie na rzecz m.in. J. P. (2) i na tę okoliczność przedłożyła dwie decyzje: pierwszą z dnia 30.03.2015 r. i drugą z dnia 8.05.2015 r.

Na podstawie dowodu w postaci zwrotnego potwierdzenia odbioru odpisu wyroku karnego /k. 435 akt II K 676/14/ Sąd ustalił, iż decyzje ubezpieczyciela zostały wydane już po doręczeniu stronie pozwanej w postępowaniu karnym II K 676/14 dnia 10.11.2014 r. odpisu prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Chrzanowie z dnia 12.09.2014 r. nakładającego na powoda środek karny w postaci obowiązku wypłaty zadośćuczynienia. Okoliczność powyższa przesądzała o uznaniu, iż wypłacając dalsze zadośćuczynienie i odszkodowanie na podstawie przedłożonych decyzji strona pozwana miała wiedzę o zasądzonej w postępowaniu karnym kwocie 15.000,00 zł, a w konsekwencji dysponowała danymi mającymi na wpływ na miarkowanie przyznanej kwoty.

W tym miejscu stanowczego podkreślenia wymagało, że w myśl ogólnej zasady wyrażonej w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie z obowiązującą procedurą cywilną nie do sądu należy zarządzanie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie. Innymi słowy sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzania z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności spornych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawiania dowodów spoczywa bowiem na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na tej stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne.

Spostrzeżenie to miało w niniejszej sprawie takie znaczenie, że to na stronie pozwanej spoczywał ciężar wykazania czy i jaki wpływ na wydane decyzje miała okoliczność przyznania już poszkodowanemu w wyroku karnym kwoty 15.000,- zł, bądź wykazanie, że określając wysokość wypłaconego zadośćuczynienia nie brano pod uwagę kwoty należnej na mocy wyroku karnego od sprawcy szkody, zaś łączna suma przyznana poszkodowanemu przekraczała granice poniesionej szkody. Strona pozwana nie powołała na tę okoliczność żadnych twierdzeń i nie złożyła zarzutów, powołując się na decyzje przed zamknięciem rozprawy. W konsekwencji niemożliwym było ustalenie, czy zapłata kwoty na podstawie decyzji ubezpieczyciela stanowiła dopłatę do zadośćuczynienia, czy też nie brał on pod uwagę – mimo wiedzy o orzeczonym środku karnym – przyznania już poszkodowanemu kwoty 15.000,- zł, ani jakie były motywy ustalenia tych właśnie kwot. Niewątpliwie pozwany ubezpieczyciel prowadził postępowanie likwidacyjne, w którym miał już wiedzę o wysokości przyznanego od sprawcy szkody zadośćuczynienia. Mimo zatem bezspornej okoliczności, że nie mógł uczestniczyć w postępowaniu karnym, w którym zapadło orzeczenie odnoszące się do odpowiedzialności odszkodowawczej sprawcy, ustalonym zostało także, iż pozwany przyznał dalsze zadośćuczynienie, co wykluczało przyjęcie, że orzeczony w postępowaniu karnym obowiązek dotyczył kwoty przewyższającej rozmiar szkody. Brak było również podstaw do przyjęcia, że znanej już w postępowaniu okoliczności zasądzenia kwoty 15.000,- zł od sprawcy szkody ubezpieczyciel nie mógł wziąć pod uwagę we własnym postępowaniu likwidacyjnym.

Analizując zasadność zarzutu sprzeczności żądania z zasadami współżycia społecznego Sąd doszedł do wniosku, że odpowiedzialność karna nie wyłącza uprawnień wynikających z posiadania ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Odmienne zapatrywanie prowadziłoby do wniosku, że sprawca – pomimo, że opłacił składkę z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia OC, byłby pozbawiony wynikającej z niej ochrony ubezpieczeniowej tylko z tego powodu, że obowiązujące prawo pozwala orzec o roszczeniach cywilnoprawnych w toku procesu karnego. Na podstawie przepisów o obowiązkowym ubezpieczeniu OC ubezpieczony może oczekiwać zwolnienia go przez zakład ubezpieczeń z obowiązku wypłaty należnego odszkodowania. W ocenie Sądu strona pozwana nie wykazała, by wypłacone zadośćuczynienie wykraczało poza zakres łączącej ją ze sprawcą szkody umowy oraz zakres szkody.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 15.000,00 zł na podstawie powołanych przepisów.

Przystępując do oceny roszczenia z tytułu odsetek za opóźnienie Sąd zważył, że zgodnie z art. 481 § 1 Kodeksu cywilnego, odsetki należą się wierzycielowi od chwili, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia.

Zasądzając odsetki od kwoty 13.700,00 zł Sąd zważył, że w decyzji z dnia 20.11.2015 r. ubezpieczyciel odmówił zwrotu zasądzonej wyrokiem karnym należności, a na dzień 20.11.2015 r. powód uiścił poszkodowanemu kwotę 13.700,00 zł. W tej sytuacji należało przyjąć, że od dnia 20.11.2015 roku pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie tej należności. Na dzień wytoczenia powództwa powód uiścił poszkodowanemu dalszą kwotę 900,- zł. W tej sytuacji miał prawo żądać regresu, zaś odpis pozwu zawierającego wezwanie w tym zakresie pozwany otrzymał 27.05.2016r., a zatem pozostawał w opóźnieniu od dnia następnego. Następnie w toku postępowania powód zapłacił dalszą kwotę 400,- zł, aktualizując dalsze roszczenie regresowe. Pismo zawierające informację i żądanie w tym zakresie sporządzono dnia 17.08.2016r. Nie załączono do niego dowodu doręczenia pełnomocnikowi drugiej strony, a jedynie dowód nadania.

Zgodnie z treścią art. 231 k.p.c. Sąd może uznać za ustalone fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli wniosek taki można wyprowadzić z innych ustalonych faktów (domniemanie faktyczne). Nie było w niniejszej sprawie wątpliwym, że odpis pozwu nadano do strony pozwanej listem poleconym dnia 20.05.2016 r., zaś pozwany odebrał przesyłkę 27.05.2016r. /k. 81 akt/. Dla ustalenia daty otrzymania pisma z dnia 17.08.2016r. Sąd przyjął domniemanie faktyczne i ustalając, że od daty nadania do daty faktycznego doręczenia pozwanemu odpisu pisma upłynęło 7 dni przyjęto, że pozwany pozostaje w opóźnieniu w zapłacie kwoty 400,00 zł od dnia 25.08.2016r.

Mając na uwadze powyższe roszczenie o zasądzenie odsetek w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania sądowego postanowiono w myśl art. 100 zd. 2 k.p.c. , 98 i 99 kpc uznając, iż powód uległ tylko co do nieznacznej części swojego żądania, zatem zasadnym było orzeczenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu poniesionych kosztów w postaci: opłaty od pozwu 750,00 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17,- zł oraz wynagrodzenia radcy prawnego w kwocie 4.800,00 zł, którego wysokość została ustalona na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. 2015, poz. 1804).